

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี้จะใช้วิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ การวิจัยเชิงสำรวจ (Surver Research) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
 - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 2.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
 - 2.2 การสนทนากลุ่ม
 - 2.3 การสังเกตการณ์วางแผนการมีส่วนร่วม
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 12 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 6,612 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamame) กำหนดขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม ดังนี้

$$\frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดหรือกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา (Population)

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (Sampling Error) ซึ่งโดยทั่วไป

กำหนด ค่าความเชื่อมั่น 95% มีค่าเท่ากับ 0.05 จำนวนประชากรทั้งหมด 6,612 คน

$$\begin{aligned}
 &= \frac{6,612}{1+16,612(0.05)^2} \\
 &= \frac{6,612}{1+16,612(0.0025)} \\
 &= \frac{6,612}{1+1(16.53)} \\
 &= 377
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง = 377

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) จะใช้การสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) คือ ขั้นแรกจะใช้การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Sampling) และขั้นที่ 2 จะใช้การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสุ่มแบบสัดส่วน จะพิจารณาสัดส่วนของตัวอย่างจำแนกตามชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้ผลการสุ่มขนาดตัวอย่างเป็น จำนวน 377 ชุด ใช้เทคนิคการสุ่มเทียบมาตราส่วนร้อยละในการแจกแบบสัมภษณ์ เพื่อให้ได้ผลจำนวนตัวอย่างในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (ชุด)
1	บ้านสะตอน	838	48
2	บ้านป่าข้าวโพด	521	30
3	บ้านคลองแจง	210	12
4	บ้านทรัพย์เจริญ	680	39
5	บ้านสวนส้ม	1,269	72
6	บ้านทรัพย์สมบูรณ์	818	47
7	บ้านสุขสวัสดิ์	235	13
8	บ้านคลองแจงบน	182	10
9	บ้านเขาไผ่	196	11
10	บ้านสะตอนเหนือ	401	23

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชาชน (คน)	จำนวนตัวอย่าง (ชุด)
11	บ้านทรัพย์เจริญ	414	22
12	บ้านสวนส้มล่าง	848	48
	รวม	6,612	377

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน. 2554

ขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบ จะพิจารณาจากลำดับบัญชีรายชื่อของประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในแต่ละหมู่ โดยแบ่งออกเป็นในช่วงเท่า (Interval) ดังนี้ ทุกรายชื่อลำดับที่ 17, 34, 51, 68, 85, 102,... ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสะตอ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวน 4 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามให้ผู้ตอบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสะตอ จังหวัดจันทบุรี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน ใช้คำถามแบบปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 หลังจากผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษาได้นำเอากรอบแนวคิดของโคเฮน และ อัปฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977 : 6) มาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1.1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน จำนวน 10 ข้อ

1.1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม จำนวน 10 ข้อ

1.1.3 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล จำนวน 10 ข้อ

1.1.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 10 ข้อ

1.2 นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้งหมดให้อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ และการใช้ภาษา แล้วนำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3 นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อผู้มีประสบการณ์ 3 ท่าน ได้แก่

1.3.1 รองศาสตราจารย์บรรจบ วงษ์พิพัฒน์พงษ์ ผู้เชี่ยวชาญการวิจัย

1.3.2 รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม ผู้เชี่ยวชาญวิธีวิทยาวิจัย

1.3.3 นางสาววิภารัตน์ ชื้อสัตย์ ปลัดองค์การบริหาร

ส่วนตำบลสะตอน

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้มีประสบการณ์แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน

1.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.719

1.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบใช้แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อขออนุญาตและขออนุญาต

ของการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและอาสาสมัครดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
3. เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มกราคม 2556
4. เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากประชาชนที่ศึกษาแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูล กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง
2. จัดหมวดหมู่ข้อมูล และบันทึกคะแนนลงในแบบรหัส (Coding form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ จำแนกรายข้อในแบบสอบถาม

5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมเป็นประจำทุกครั้งที่เห็นด้วย
4 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมบ่อยๆครั้ง/ค่อนข้างเห็นด้วย
3 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง/ไม่แน่ใจ
2 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมนานๆครั้ง/ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมไม่เคย/ไม่เห็นด้วย

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปหาค่าเฉลี่ย พร้อมกำหนดเกณฑ์การให้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย/ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง/ไม่แน่ใจ
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก/ค่อนข้างเห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด/เห็นด้วย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยวิธีการ IOC (Index of Item Objective Congruence) เลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จำนวน 40 ข้อ

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202) ในการดำเนินการวิจัยนี้ ผู้ทำการวิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้การทดลองไปเก็บแบบสัมภาษณ์ จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ (Cronbach's Alpha) ซึ่งค่าทางสถิติมีค่า 0-1.0 ค่าที่ใช้ได้ต้องเกิน 0.7 จากผลการวิเคราะห์ได้ค่า $\alpha = 0.719$

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบการวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคล (ตัวแปรต้น) จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความเรียง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาชุมชน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการจัดสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาชุมชน กลุ่มสาธารณสุขชุมชน (อสม.) กลุ่มป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการประสานงานและติดต่อบุคคลในชุมชน ซึ่งเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการหรือผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาชุมชน การสนทนากลุ่มจะใช้แบบสนทนากลุ่ม

การสังเกตการณ์วางแผนการมีส่วนร่วม

การสังเกตการณ์วางแผนการมีส่วนร่วม (Participation Observation) เป็นการใช้อยู่ข้อมูลจากประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ เป็นเวลา 12 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้การตีความโดยพิจารณาความหมาย (Meaning) จากบริบทของชุมชนเป็นหลักการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความข้อมูล (Interpretative Analysis) การตีความข้อมูล คือ การพยายามจะดึงความหมายออกจากข้อมูลที่มีอยู่ เป็นการทำความเข้าใจว่าข้อมูล

บอกอะไรแก่เราบ้าง เป็นการหาความหมายขึ้นลึกจากข้อมูล แต่เราต้องยอมรับว่าการตีความข้อมูล คือ การคาดเดาความหมายเชิงวัฒนธรรมของพฤติกรรม แล้วเขียนข้อสรุปที่อธิบายพฤติกรรม หรือ เหตุการณ์นั้น จากการคาดเดาที่ดีที่สุด การตีความไม่ใช่การประมวลความหมายที่หลากหลาย ของพฤติกรรมมารวมไว้แล้วหาขอบเขตไม่ได้ หรือไม่สามารถลงข้อสรุปได้ว่าจะใช้ความหมายใด ผู้ตีความข้อมูลจึงต้องตัดสินใจว่า “คนเลือก” ความหมายใด และในการตัดสินใจเลือกเดา ความหมายนี้ ผู้ตีความย่อมต้องพิสูจน์และประเมินแล้วว่า การคาดเดาที่ตนเลือก เป็นการคาดเดาที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นไปตามลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเน้นการสร้างข้อสรุปใหม่ และการอธิบาย ความละเอียดอ่อนและความซับซ้อนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตีความ ข้อมูลต่อการเปรียบเทียบข้อมูล โดยมีการเลือกกลุ่มคำหลัก ๆ ที่ได้รับจากการสัมภาษณ์มาตีความ เพื่อหาความหมายที่แฝงเร้นอยู่ร่วมกับคำอื่น ๆ ที่เป็นบริบทร่วมกันในคำตอบนั้น ๆ เพื่อสร้าง ข้อสรุปใหม่และนำผลการวิเคราะห์นี้ไปสร้างเป็นข้อสรุปฉบับย่นที่สุดในที่สุด